

LANDSCHAPSWANDELINGEN BALENBERG

2,4 / 11,7

KM

TREMELO/BEGIJNENDIJK

	Vertrekplaats
Blauwe route	2,4 km (+/- 0u45)
Rode route	11,7 km (+/- 2u30)
	Verhard
	Onverhard

LANDSCHAPSWANDELINGEN BALENBERG

Vanaf het Sven Nys Cycling Center in Baal kan je kiezen voor het Rondje Balenberg of de Balenberg-Molenbergwandeling, die de gemeentes Tremelo en Begijnendijk met elkaar verbindt. De kleine lus (2,4 km) leidt je door het natuurgebied Balenberg. De grote lus (11,7 km) brengt je via natuurgebied Balenberg en de dubbele boogbrug over de Laak naar de Demervallei om je daarna via het centrum van Betekom naar de Molenberg te voeren.

START

Parking Sven Nys Cycling Center thv infobord, Balenbergstraatje 11, 3128 Baal (Tremelo).

BEWEGWIJZERING

Blauwe route: ❶ > 319 > 325 > 318 > 319 > 321 > 320 > ❶

Rode route: ❶ > 319 > 318 > 317 > 807 > 806 > 805 > 804 > 803 > 320 > ❶

De Landschapswandelingen Balenberg zijn twee wandellussen tussen Demer- en Dijlevallei. Ze werden gerealiseerd met Europese PDPO-steun. Wil je ook onze andere landschapswandelingen ontdekken? Neem dan een kijkje op: www.rlnh.be/beleven

LANDSCHAPSWANDELINGEN BALENBERG

© Toerisme Vlaams-Brabant

SVEN NYS CYCLING CENTER 1

Het begin- en eindpunt van de landschapswandelingen Balenberg liggen aan het Sven Nys Cycling Center (SNCC). Dit unieke fietsbelevingscenter draagt de naam van veldritkampioen Sven Nys en legt de focus op “off-road fietsen”. Het center is een dynamische fietshub, waar zowel de sportieve als de recreatieve fietser alle faciliteiten vindt om de sport helemaal te beleven en om vanaf de Balenberg het Hageland te ontdekken. Het center is het startpunt van verschillende fietsroutes en heeft eigen off-road-parcours op het domein. Het SNCC vormt het unieke decor voor een wisselende wielershow, service course met fietsverhuur, workshops, herstellpunt en kleedkamers, originele wielershop, vergadermogelijkheden, live-wielershow, toeristisch infopunt en brasserie met panoramisch terras op de bovenverdieping. Wandel zeker even binnen (de toegang tot center en parcours zijn vrij en gratis) en laat je onderdompelen in de gezellige koers sfeer in het Sven Nys Cycling Center!

NATUURGEBIED BALENBERG 2

De Balenberg in Baal, deelgemeente van Tremelo, bestaat uit twee getuigenheuvels (ijzerzandsteen). De lage is het bekendst dankzij de jaarlijkse wedstrijd cyclocross op nieuwjaarsdag en als thuisbasis van het Sven Nys Cycling Center. De hoge heuvel met bovenaan de watertoren van Baal ligt op 45 meter boven de zeespiegel. De Balenberg bestaat vandaag voor een groot deel uit een eiken-beukenbos met zaailingen van berk. In de onderbegroeiing vind je o.a. salomonszegel, kamperfoelie en lijsterbes. De Amerikaanse vogelkers verdringt hier de inheemse planten en wordt daarom bestreden. De bruine vuurvlinder en de kamsalamander vind je in het natuurgebied terug. Vooral aan de salamanderpoel, een drinkplaats voor vogels en dieren, kan je ze terugvinden net als insecten met sprekende namen zoals dansmuggen, glazenmakers, schaatsenrijders en waterschorpioenen.

© RLNH/Stefan Smets

DUBBELE BOOGBRUG 3

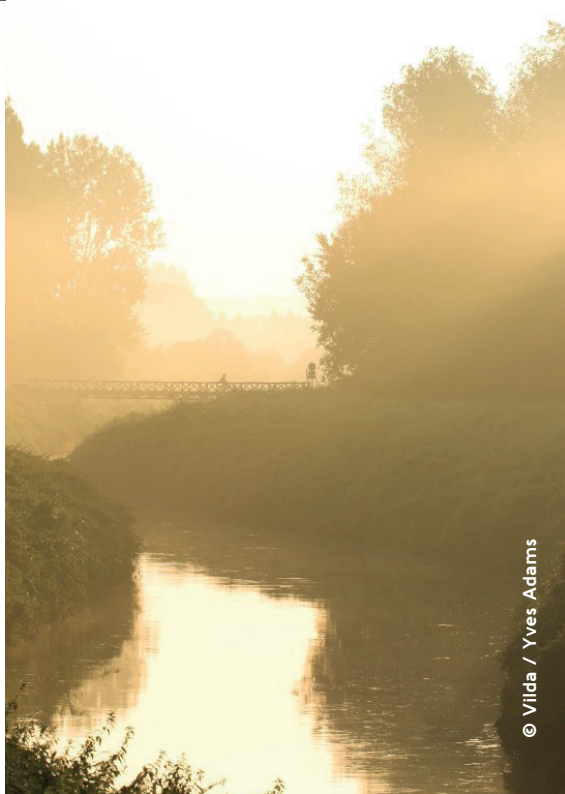
De brug over de Laak is één van de laatste zichtbare restanten van het verdwenen Hof ter Bruggen of kortweg Bruggenhof. Dit voormalige feodaal kasteel, dat al vanaf de 13de eeuw beschreven werd, was gelegen tussen de waterlopen Demer, Wijk, Meetshovense Laak en Stoklaak. De heren van Ter Bruggen waren nakomelingen van de graaf van Aarschot en samen met de heren van Rivieren waren zij grondheren van Betekom. Begin jaren 1880 werd het toenmalige luthof afgebroken, enkel de brug over de Laak is hier nog een relict van. De dubbele boogbrug bestaat uit twee bogen waarvan er één bestaat uit blokken Diestiaan ijzerzandsteen en één boog uit baksteen. De brug was in verval geraakt, maar via het 360°-erfgoedproject van de provincie Vlaams-Brabant, de gemeente Begijnendijk en Regionaal Landschap Noord-Hageland werd ze in 2025 gerestaureerd.

DE DEMERVALLEI 4

De Demer slingert van Diest naar Werchter tussen de ijzerzandsteenheuvels door. Overstromingen zijn door de eeuwen heen een terugkerend, natuurlijk fenomeen in de vallei. Omwille van de scheepvaart met platboten werd de rivier vanaf het midden van de 18e eeuw rechtgetrokken. Sinds enkele jaren maken we de omgekeerde beweging: de afgesneden meanders worden opnieuw aangesloten in opdracht van de waterbeheerder De Vlaamse Waterweg. Op verschillende plaatsen worden de zomerdijken ook afgegraven, zodat de rivier opnieuw ruimte krijgt om te overstromen. Dit zorgt voor een hogere waterveiligheid en herstelt de natuurlijke dynamiek van de rivier. Zowel de mens als de natuur hebben hier baat bij. Wist je trouwens dat de vallei voor de Tweede Wereldoorlog veel opener was, omwille van de vele hooilanden?

Meer weten over de Demer?

www.rlnh.be/projecten/demer-en-laakvallei

© Vilda / Yves Adams

IJZERZANDSTEEN ALS BOUWMATERIAAL

5

Overal in het Hageland stuit je op ijzerzandsteen. De Diestiaanheuvelds en steengroeven leverden door de eeuwen niet alleen de roestbruine steen, maar dienden ook als schuilplaats, speelplek, wapendepot, uitzichtpunt en zo veel meer. Ze beïnvloedden in hoge mate het leven van de Hagelanders en zijn zeker een stukje erfgoed om te koesteren! Een goed voorbeeld is de Sint-Laurentiuskerk van Betekom. Ze werd in 1243 voor het eerst in geschriften vermeld. De toren werd in de 14de eeuw opgetrokken in baksteen omgeven door een muur van ijzerzandsteen en vertoont romaanse en gotische kenmerken. Het koor uit de 14de eeuw is een van de mooiste voorbeelden van Demergotiek. De vuurheiligen Sint-Laurentius en Sint-Donatus zijn de patroonheiligen van de kerk.

MOLENBERG

6

De Molenberg is een 38m hoge grotendeels beboste heuvel. Op de top staat de Oude Molen uit de 16de eeuw, die tot de vorige eeuw dienst deed als graanmolen. Het is een van de oudste molens in de Benelux én het is ook de enige windmolen in diestiaan ijzerzandsteen ter wereld. Vanaf de top van de molenberg heb je enerzijds zicht op de Betekom-dorp en de Demervallei, anderzijds zicht richting Tremelo-Keerbergen en bij helder weer zelfs tot in Mechelen. Boomsoorten die het goed doen op de Molenberg zijn de zomereik, robinea, esdoorn, tamme kastanje, prunus en na aanplant ook de beuk, haagbeuk, hazelaar, hondsroos, meidoorn en spork. Havikskruid, zandblauwtje, muurvaren en brem zijn enkele bijzondere planten en naast de kerkuil vind je er ook tal van zangvogels zoals de tijktaf, staartmees en vink.

De knoteik is de cultuurboom van het Hageland. Maar weinig mensen zijn vertrouwd met deze merkwaardige knotboom. Ooit was hij alom bekend en bemind. De knoteik was immers een zeer typische gebruiksboom in de regio's Noord-Hageland, Zuiderkempem en Lage Kempem. Om de zoveel jaar werden alle takken afgezaagd, net zoals bij een knotwilg. Hierdoor kreeg hij zijn typische uitzicht. Opvallend is ook dat de bomen hier erg hoog geknot werden.

Vandaag staan veel knoteiken er verwaarloosd en vergeten bij. Veel mensen weten niet meer hoe ze goed beheerd moeten worden. Jammer, want de knoteik verdient een toekomst. In de brochure 'De knoteik, cultuurboom van het Hageland',

leer je meer over de geschiedenis van de knoteik en krijg je tips en suggesties bij het planten en onderhoud.

Meer weten over de knoteik?
www.rlnh.be/publicaties/de-knoteik

© RLNH / Stefan Smets

BRUIJNE VUURVLINDER

KOESTERBUUR: BRUIJNE VUURVLINDER (*Lycaena tityrus*)

KENMERKEN

Op de onderkant van de vleugel zijn er verspreide zwarte vlekken aanwezig. Op de onderkant van de voor- en achtervleugel bevinden zich oranje achterrandvlekken die met een zwarte rand zijn afgeboord. De bovenkant van de vleugels is verschillend tussen beiden geslachten.

LEEFGEBIED

Voedselarme graslanden en heiden. De wijfjes zetten de eitjes afzonderlijk af op schapenzuring of veldzuring. De voorkeur gaat hierbij uit naar weinig vitale planten die in een lage vegetatie staan. De overwintering gebeurt als half volgroeide rups tussen verdorde bladeren in de strooisellaag.

VOEDSEL

De rups eet voornamelijk zuring (vooral schapenzuring en veldzuring). De vlinder zuigt nectar op uit bloemen, zoals braam en distel.

www.koesterburen.be

